

Skýrsla um banaslys í umferðinni
Norðurlandsvegur Vatnsskarð 14. júlí 2012
Málsnr. 2012 – 014

Rannsóknir Rannsóknarnefndar umferðarslysa miða að því að leiða í ljós orsakir umferðarslyss til að koma í veg fyrir að sams konar umferðarslys verði aftur. Markmið nefndarinnar er ekki að skipta sök eða ábyrgð heldur stuðla að auknu öryggi í umferðinni sbr. lög um Rannsóknarnefnd umferðarslysa nr. 24/2005 með síðari breytingum.

Norðurlandsvegur Vatnsskarð 14. júlí 2012

Útafakstur

Látinn 62 ára karlmaður

Samantekt

Ökumaður sem ók norður Norðurlandsveg missti stjórn á bifreið sinni vestan við bæinn Vatnshlíð með þeim afleiðingum að hún fór út af veginum, niður brattan vegfláa og lenti harkalega á lækjarbakka. Ökumaðurinn, sem var einn í bílnum, lést í slysinu. Hann var ekki spenntur í öryggisbelti og undir miklum áhrifum slævandi lyfs sem sennilega skýrir orsök og afleiðingar slyssins.

Aðstæður

Veður og birta:

Bjart, lítill vindur og skúrir.

Vegur:

Blautt yfirborð. Bundið slitlag. Hámarkshraði 90 km/klst. Meðaltalsumferð á sólahring er um 766 bílar.

Tími sólarhrings:

Morgunn.

Ökutæki:

Mazda 323.

*Rannsóknarnefnd umferðarslysa
Húsi Flugbjörgunarveitarinnar
Flugvallavegi
101 Reykjavík*

*Heimasíða:
www.rnu.is*

*Tölvupóstfang:
rnu@rnu.is*

Lýsing á slysi

Ökumaður ók gamalli fólksbifreið austur yfir Vatnsskarð að morgni til. Rétt áður en hann kom að bænum Vatnshlíð missti hann stjórn á bifreiðinni með þeim afleiðingum að hún fór út af beinum veginum og niður brattan vegfláa.

Lækur rennur um ræsi undir veginn á þessum stað og kastaðist bifreiðin yfir lækinn og lenti harkalega á lækjarbakkanum en valt ekki. Ökumaðurinn, sem ekki var spenntur í öryggisbelti, kastaðist fram á stýrið við höggið og skall með höfuðið í framrúðuna. Við það hlaut hann banvæna fjölaverka. Engin aflögun varð inn í ökumannsrými bifreiðarinnar við áreksturinn og var bifreiðin ekki búin loftþúða. Rannsóknarnefnd umferðarslysa telur líkur á að maðurinn hefði lifað slysið af hefði hann verið spenntur í öryggisbeltið.

Mynd af vettvangi slyssins. Sjá má för eftir bifreiðina í grasinu og hvar hún stöðvaðist í lækjarbakka.

Engin vitni voru að slysinu en sá sem tilkynnti um það kom að bifreiðinni um kl 11:30 að morgni. Sennilega hefur slysið orðið skömmu áður en vegfarandinn kom á slystað. Vegagerðin starfrækir umferðargreini í Langadal rétt vestan við Húnaver. Greinirinn nemur þau ökutæki sem fram hjá honum fara. Úr gögnum hans má sjá hraða, stefnu og lengd ökutækja auk tímasetningar. Um 10 til 15 mínútna akstur er frá greininum að slystað. Var bifreiðinni sennilega ekið fram hjá greininum kl 10:40 á hraðanum 88 km/klst. Tildrög slyssins og ummerki á vettvangi benda ekki til að um hraðakstur hafi verið að ræða.

Þar sem slysið átti sér stað er vegurinn beinn en vegrún fram á veginn skert og því óbrotin lína milli akreina. Vegstæðið er í brekku og ræsi liggur undir veginn. Engin ummerki voru eftir hemlun né tilraun til að afstýra útafakstri, beygja aftur upp á veginn eða frá lækjarbakkanum.

Bifreiðin hafði verið tekin til skoðunar þann 30. apríl 2012 og gerð krafa um endurskoðun. Athugasemdir voru gerðar m.a. við höggdeyfa, hemlaslängur og fleira. Bifreiðin hafði ekki verið færð til endurskoðunar og var veittur frestur liðinn.

Kvöldið fyrir slysið var ökumaðurinn stöðvaður af lögreglu í Hrútafirði. Þar sem ökumaðurinn var þá þegar sviptur ökuréttindum ók lögreglan bifreiðinni fyrir hann að Staðarskála. Þar skildi lögreglan við manninn um miðnættið og afhenti honum lykla bifreiðarinnar. Lögreglumadurinn sem ók bifreiðinni lét þess getið í skýrslu að hún hafi látið illa að stjórn, fjadrað mikið þegar ekið var yfir dældir í veginum og stýrisbúnaður ekki verið í lagi. Höggdeyfar bifreiðarinnar hafa verið í bágbornu ástandi, sem samræmist niðurstöðu aðalskoðunar.

Niðurstöður lyfjamælingar sýndu að ökumaðurinn var undir miklum áhrifum af slævandi lyfi og var mögulega kominn með eitrunaráhrif af þess völdum. Samkvæmt niðurstöðu áfengismælingar var hann ekki undir áhrifum áfengis. Ökumaðurinn var ekki í ökuhæfu ástandi þegar slysið átti sér stað.

Orsakagreining

- Ökumaðurinn var undir miklum áhrifum af slævandi lyfi og hefur sennilega sofnað.
- Hann var ekki spenntur í öryggisbelti.

Ábendingar

Lyfjaakstur

Sum lyfseðilsskyld lyf hafa slævandi áhrif sem gerir það varasamt að stjórna ökutæki eða vinna störf sem þarfnast fullrar einbeitingar. Lyf sem sannanlega hafa áhrif á aksturshæfni eru þríhyrningsmerkt og varasamt að aka bifreið á meðferð slíkra lyfja. Verkun lyfja er breytileg eftir einstaklingum og geta lyf, sem ekki eru þríhyrningsmerkt, líka haft slævandi áhrif á fólk. Læknar verða að upplýsa sjúklinga sína um áhrif slævandi og róandi lyfja á viðbragðsflýti og einbeitingu. Jafnframt er mikilvægt að einstaklingar hafi sjálfir í huga þessar aukaverkanir lyfja.

Rannsóknarnefnd umferðarslysa gaf út varnaðarskýrslu um skert ökuhæfi vegna veikinda árið 2007¹. Í skýrslunni hvetur nefndin ökumenn sem eru í áhættuhópi vegna aldurs, veikinda eða lyfjanotkunar að bregðast við af ábyrgð og gangast undir skoðun á ökuhæfi sínu hjá læknum og stjórnvöldum. Ítrekar nefndin þær ábendingar sem fram koma í skýrslunni.

Notkun öryggisbelta

Þegar bifreiðin lenti á lækjarbakkanum kastaðist ökumaðurinn fram á stýrið og skall með höfuðið í framrúðuna. Við það hlaut hann banvæna áverka. Að mati Rannsóknarnefndar umferðarslysa hefði öryggisbelti varnað því að ökumaðurinn hlyti eins mikla brjósthol- og höfuðáverka og raunin varð. Ítrekar nefndin því mikilvægi þess að ökumenn og farþegar bifreiða hafi ávallt beltin spennt í akstri.

¹ RNU, 2007. „Skert ökuhæfni vegna veikinda, varnaðarskýrsla“ (tengill: http://rnu.is/Files/Skra_0023350.pdf)

Athugasemd

RNU beindi fyrirspurn til sýslumannsins á Blönduósi í bréfi dagsettu 18. apríl 2013 um hvaða verklag gildi þegar ökumenn sem hafa verið sviptir ökuréttindum eru stöðvaðir við akstur ökutækis án gildrar skoðunar. Hvort tíðkast hafi að haldleggja ökutæki eða bíllykla eða hvort það verklag sem viðhaft var umrætt sinn við Staðarskála væri samkvæmt reglum. Erindinu hefur ekki verið svarað en nefndin telur að brýnt sé að lögreglan yfirfari verklag sitt með samræmdum hætti hvernig skuli bregðast við í atvikum sem þessum.

Tillaga í öryggisátt

Samkvæmt veghönnunarreglum, sem gilda um allar nýframkvæmdir, skal öryggissvæði vega með 90 km/klst. hámarkshraða og árdagsumferð á bilinu 301 – 3000 vera að lágmarki 7 metrar (sjá töflu 2.3-1 í Veghönnunarreglum 02). Hættur, svo sem stórgrýti, vatn dýpra en 25 cm og mikill bratti, innan svæðisins, skulu annað hvort fjarlægðar eða girtar af með vegriði. Umhverfi vegarins þar sem slysið varð er ekki gott. Hár og brattur flái er við veginn ásamt lækjarbakka við stórgrýttan lækjarfarveg sem hvort tveggja skapar hættu fyrir vegfarendur.

Aðstæður líkar þessum má finna víða við vegi landsins. RNU hvetur Vegagerðina til að skoða hvað hægt er að gera til að bæta vegöryggi á stöðum sem þessum, fram að þeim tíma er nýir eða endurbættir vegir leysa þá gömlu af hólmi.

Myndin sýnir frágang ræsis sem liggur undir veginn á slystað. Hátt fall er niður af veginum og mikið stórgrýti við lækinn.

Reykjavík 29.5.2013
Rannsóknarnefnd umferðarslysa